

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

17. Qui filii sint legitimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

impedientium quæritur, hæc duo impedimenta excipienda sunt, & extra quæstionem ponenda, ut quæ nec statuto, nec consuetudine, nec auctoritate Judicis (nisi quòd in votis dispensatio locum habeat) tolli possunt.

Causa efficiens proxima impedimentorum impedientium quanam sit? relucet ex dictis: etenim satis ostendimus, horum impedimentorum quædam non ex delicto, pleraque ex delicto originem trahere.

§. IV.

15 *Subjectum* impedimentorum impedientium sunt ii, quos impediunt à contrahendo matrimonio; cum autem pleraque sint juris Ecclesiastici, tollos fideles, ac baptizatos afficiunt.

§. V.

16 *Forma* horum impedimentorum consistit in eo, quòd citra irritationem matrimonii id reddant illicitum: in quo discriminantur ab impedimentis dirimentibus, utpote quæ obstant, ne matrimonium licite, ac valide contrahatur.

§. VI.

17 *Effectus* impedimentorum impedientium est, quòd matrimonium impediunt, id est, illicitum reddant, ita nimirum, ut ordinariè mortaliter peccet, qui cum aliquo impedimento impediens matrimonium contrahit: licet enim SS. Canones id non expriment, quia tamen versantur in materia gravi, & absolute matrimonium interdicit, vel spem conjugii adimunt, non minùs gravem obligationem inducent, quàm alia juris præcepta, quæ similiter absolute prolata reperiuntur, & vix unquam determinant, an sub mortali, aut veniali peccato aliquid prohibeant. Dissentit Armilla *P. matrim. n. 60.* cum Ledésma, & aliis. Ad didi verò: ordinariè; primum namque impedimentum impediens, scilicet interdictum Ecclesiæ, potest aliquando ex levi aut falso præsumpta causa fieri, ita ut in foro conscien-

tia, cessante scandalo, gravem obligationem non inducat, ut rectè notat Sanch. *l. 7. disp. 17. §. VII.*

Contraria impedimentis impedientibus est dispensatio, quâ tolluntur. Potest autem in his ex justa causa dispensare non solum S. Pontifex, sed ex recepta consuetudine (quæ jus, & jurisdictionem tribuit per *cap. 4. de Arbitr.*) etiam Episcopus, seu Ordinarius, exceptio impedimentò voti perpetuæ castitatis, & religionis, & impedimentò ipsosalium, quorum dispensatio S. Pontifici reservata est. Armilla *l. cit. n. 60.* Bonacin. *de Matrim. q. 3. punct. 15. n. 3.* Sanch. *d. disp. 17. num. 15.* & Nos in *tit. I. n. 127.*

TITULUS XVII.

Qui Filii sint legitimi.

Fruetus, & effectus matrimonii sunt filii legitimi; qui tales sunt vel ex legitimitate: vel ex legitimatione, eaque vel per subsequens matrimonium, vel per Rescriptum Principis, vel per oblationem Curie.

Pars I.

De Legitimitate.

SUMMARIA.

1. Quia sit legitimitas? 2. Ex quo jure? 3. Usque 12. 4. Ex quo matrimonio originem trahat? 12. Usque 16. Quinam liberi censentur legitimi? 16. Legitima natiuitas qua ratione prohibetur? 17. Quæ sint jura, ac prærogatiua legitimorum?

§. I.

Definitur legitimitas, quòd sit legalis conditio natalium ex justis nuptis parentum contracta. Brevius: quòd sit legitima natiuitas.

§. II.

Causa efficiens legitimitatis duplex est: remota & proxima.

Remota est jus non tam naturale, quàm hu-

manum: non enim fuit in principio (inquit Iustinianus Novell. 89. c. 1. & 9.) quando natura hominibus sanciebat sola, antequam scripta procederent leges, quadam differentia naturalis, atque legitimi? sed primis parentibus primi filii etiam in ipso processu nati legitimi habent: & sicut in liberis, natura quidem fecit liberos omnes, bella vero servitutem ad invenerunt, sic etiam hinc nobis natura legitimos protulit soboles.

Causa efficiens proxima legitimitatis est matrimonium: nam sicut matrimonium artificiose introducit generi humano immortalitatem, Novell. 22. in prafat. & civitatem replet liberis hominibus. l. dotium. 1. ff. Solutio matrim. ita etiam facit, ut soboles in lucem edita legitimos aspiciat natales. l. filium 6. ff. de his, qui sui, vel alien. jur. sunt.

Nec refert I. verum sit matrimonium, an præsumptum? quia matrimonium præsumptum quoad sui effectum nihil differt à matrimonio vero, cum lex admittens præsumptiones, seu conjecturas ad probandum aliquem actum, eum sic probatum habet pro vero. Bald. in l. cum citra. c. de Jure dot. Pa. norm. in c. 30. de Sponsal. Hinc filius susceptus ex sponsa de futuro inter legitimos computatur. c. per tuas. 12. & ibi Fagnan. n. 2. h. t. Quod procedit in iis locis, ubi decretum Tridentini sess. 24. de Ref. matr. c. 1. publicatum, vel receptum non est: ubi enim promulgatum, receptumque est, sublata sunt omnia matrimonia præsumpta, nec profunt ad legitimitatem prolis, ut teste Fagnano l. cit. sæpius censuit S. Congregatio.

II. Nihil refert, verum sit matrimonium, an putativum? etenim impedimentum ignorantia Parentum, vel etiam alterius eorum filios legitimos efficit, si præmissis, aut ex justa causa remissis denuntiationibus palam in facie Ecclesiæ matrimonium contraxerint, & antequam iis impedimen-

tum innotuit, liberos susceperint. c. 2. 8. 11. & 14. h. t.

An verò legitimi sint liberi concepti, aut nati ex matrimonio, de cujus valore coram Judice Ecclesiastico lis est? merito quis dubitet: quandoquidem legitimitas liberorum fundatur in bona fide Parentum, vel saltem unius eorum. Gonzal. in c. 2. h. t. n. 7. Lite autem pendente & contestata præsumitur mala fides. l. 25. §. 7. & ibi Gloss. ff. de Heredit. pet. Attamen cum affirmativa transeo, modò alter saltem conjux adhuc sit in bona fide, propter textum luculentum in c. 2. h. t. & rationem, quòd pendente lite ab Ecclesia toleretur usus matrimonii. c. 2. ut lite pend. nihil innovetur. Covar. 2. p. de Sponsal. c. 8. §. 1. n. 7. ubi asserit filios legitimos esse, quantumvis eorum Parentes ob contumaciam in non comparendo durante lite essent excommunicati, & postea eis comparentibus sententia nullitatis fuisset subsecuta; imò etsi suscepti fuerint post primam sententiam, dum ab ea est appellatum, vel pendet terminus decem dierum ad appellandum à jure concessus. Nec obstat, quòd aliàs lite pendente & contestata præsumatur mala fides: id namque tantum procedit in ordine ad restitutionem fructuum à possessore durante lite perceptorum, non quoad alios effectus, exceptà fortè præscriptione: & speciatim in matrimonio obtinere non potest, ex quo lite durante matrimonii exercitium permissum est juxta d. c. 2. Ut lite pendente.

Nec refert III. an matrimonium inter personas æquales, vel inæquales, an cum, vel sine instrumentis dotalibus celebratum sit: siquidem matrimonium etiam inter personas impares honestate, vel maximis decoratas dignitatibus sine dotalibus instrumentis initum validum est, & per consequens liberi ex eodem progeniti legitimi sunt, non obstante l. 23. §. 7. & 8. C. de Nuptiis, Novell. 117. c. 4. relatà in aush. maximis decorati. C. d. tis. tum quia jus

ius Civile, postquam contractus matrimonialis elevatus est ad esse Sacramenti, quoad eius validitatem, & invaliditatem nihil omnino potest disponere; tum quia ius Canonicum *cit. at am legem, Novellam illam, & authenticam* absolute corrigit hoc ipso, quod inter impedimenta dirimentia non ponat inaequalitatem personarum, & defectum instrumentorum dotalium.

8 Nec refert IV. solenne sit matrimonium, sive clandestinum? cum enim matrimonium clandestinum iure Decretalium verum, & proprium matrimonium sit, adeo, ut dissolvi non possit iuxta *c. nec illud causa 30. q. 5* ideo Panorm. in *c. 2. de Clandest. desponsat.* expresse decidit, quod proles nata ante publicationem matrimonii sit legitima, tametsi matrimonium nunquam fuerit publicatum; cum publicatio non sit de matrimonii substantia. Aliud statuendum, si in loco aliquo vigeat decretum Tridentini, quo matrimonia clandestina penitus sunt annullata.

9 Connexa controversa est, an filii nati ex matrimonio invalido bona quidem fide, sed clandestine contracto, sint legitimi; si post ipsorum natiuitatem illud matrimonium ab Ecclesia approbetur?

Difficultatem facessit *c. quod nobis 9. h. r.* ubi dicitur: *si qui autem de clandestino matrimonio postmodum ab Ecclesia comprobato generari fuerint, eos legitimos iudices filios, & heredes.* Cujus duplex sensus esse potest: primus, quod nati, postquam matrimonium clandestinum, & quidem ex se invalidum, ab Ecclesia ob ignorantiam impedimenti approbatum est, sint legitimi; quod sine dubio verum, quandoquidem post approbationem Ecclesiae matrimonium desinit esse clandestinum. *Secundus*, quod legitimi sint liberi nati ex matrimonio clandestine, & invalide contracto ante approbationem Ecclesiae, quae deinde primum subsequitur; quem sensum negat Glossa in *d.*

c. quod nobis. V. fuerint. Panorm. *ibid. n. 7.* cum plurius aliis, propterea: quod cum tales filii ab initio sint nati ex matrimonio clandestino & invalido, & initio consequenter sint illegitimi, nec legitimentur per approbationem Ecclesiae respectu matrimonii re ipsa invalidi erronee factam, ut quae non est modus legitimandi. Verum quia in poenalibus & odiosis benignior interpretatio sequenda est, & *d. c. quod nobis.* commodè recipitur secundum sensum, existimem cum Sanchez *lib. 3. de Matrim. disp. 43. num. 4.* & Covarr. *d. c. 8. §. 2. n. 15.* ejusmodi liberos post approbationem Ecclesiae legitimos esse censendos, maxime quia haec approbatio facit, ut interpretatione juris tale matrimonium intelligatur ab initio in facie Ecclesiae contractum iuxta *c. 2. de Clandest. desponsat.* & purgat vitium clandestinitatis, tollitque praesumptionem scientiae, seu affectatae ignorantiae, quae fuit motivum, ut tales liberi judicarentur illegitimi. *c. fin. §. si quis vero Eod.*

Nec refert V. num inter fideles, vel infideles matrimonium contractum sit? *c. fin. h. r.* ubi discrete habetur, prolem natam ex matrimonio infidelium cum impedimento juris solum Ecclesiastici contracto legitimam esse, & manere, etiam postquam ad fidem vel ipsa, vel parentes sunt conversi, idque ideo: quia ante conversionem lege Ecclesiastica non adstringebantur, & post conversionem matrimonium remanet indissolubile iuxta *c. 4. Consang. & aff. c. 8. de Divortis.* Pirrhing. *h. r. num. 7.*

§. III.

Subiectum legitimitatis, est partus, qui ex iusto matrimonio editus est *l. filium. 6. ff. de his, qui sui, vel al. jur.* Et talis habetur.

I. Partus, qui a die nuptiarum natus est mense septimo, *l. 12. ff. de Statu hom.* vel ad initium istius mensis: nam & qui 182. dienseitur, partus iustus putatur, *l. 3. §. fin. ff. de Suis, & legis.* hi enim menses (ut alias in iure) lunares sunt, id est, continentes 30. dies, &

& sic 180. efficiunt sex menses; quibus si
 unam, alteramve diem addas, habebis initium
 mensis septimi, consequenter justum termi-
 num natiuitatis. Mynsing. cent. 6. observ. 40.
 in fin. imò ut hodie partus ex justo matrimo-
 nio natus censeatur, sufficit, quòd editus sit eo
 tempore, quo parentes in justo matrimonio
 coegebant, licet editus fuerit altero mox die.
 siquidem non tempus conceptionis, sed nati-
 uitas attenditur, si hoc partui utilius, per
 famosum textum in *L. imper. II. C. de Natu-
 rali lib. Richter decis. 80.*

II. Partus, qui mense decimo post mortem
 viri ex vidua nascitur, justus nascitur, & prio-
 ris matrimonii partus esse creditur. *L. 29. pr. ff.
 de Liber. & posth. d. l. 3. §. penult. ff. de Suis,
 & legit.* Partus viduae ultra undecim menses
 praesumitur ex alio, quam ex marito conce-
 ptus, *Nov. 39. c. 2.* nisi adhuc in principio
 undecimi mensis natus sit. Clariss. D. D. So-
 meting. *ad Instit. dissert. 2. §. 1.* aut vidua sit
 honesta vitæ, & extra omnem suspicionem
 illiciti concubitus vixerit. Sic enim aliquan-
 do Senatus Parisiensis partum 14. mensium le-
 gitimum iudicavit, eo quòd mater esset ma-
 trona honestissimis moribus prædita. Gotho-
 fred. *ad d. Novel. 39. c. 2. lit. C.* Unde tota
 hæc res prudenti arbitrio iudicis relinquenda
 est; qui pro diversa mulierum existimatione,
 moribus, habitu, & valetudine aestimabit;
 quid de iustitia, vel iniustitia partus iudican-
 dum sit?

Ut momentosa, ita difficilis questio est:
 quænam in dubio capienda sit præsumptio cir-
 ca filiorum legitimitatem, & illegitimitatem?
 Mascard. *de Prob. concl. 682. n. 1.* & Co-
 vat. *de Matrim. p. 2. c. 8. §. 3. n. 1.* cum aliis
 generaliter docent, filium in dubio non præsu-
 mi legitimum, sed illegitimum: quia legiti-
 mitas pendet à matrimonio justo, & legiti-
 mo, nec potest præsumi pro legitimitate, quin
 præsumatur pro matrimonio; matrimonium

autem, cum sit quid facti, non præsumitur, ut
 tradit Menoch. *de Præsumpt. lib. 3. præsumpt.
 10.* Cui sententiæ tunc adstipulantur Cravetta
consil. 166. & Castropal. *p. 1. tract. 1. disp. 3.
 princ. §. n. 3.* si filius, de cujus legitimitate du-
 bitatur, sit actor, ut si agat ad hæreditatem
 parentum capiendam; tali quippe casu existi-
 mandi filio incumbere probare suam legiti-
 mitatem, per quam est capax successionis tan-
 quam fundamentum suæ intentionis juxta *L. 5.
 §. 22. ff. de Probat.*

Mihi absolute hæc sententia displicet primo:
 quia honesta conjectura inhonestam præsum-
 ptionem elidit favore innocentis prolis, arg.
L. miles. 11. §. 9. ff. Ad Leg. Jul. de Adult.
 ubi filius natus ex uxore, de adulterio convic-
 ta, præsumitur partus viri, & legitimus: & in
 dubio iudicandum est pro legitimitate. arg. *c.
 laior §. h. 1.* ubi adversario opponenti illegi-
 titatem imponitur onus probandi, & præ-
 sumitur matrimonium in favorem liberorum.
Secundo: quia in dubio præsumendum, quod
 honestum est, non quod inhonestum. Bald. in
d. l. filium. n. 1. ff. de his, qui sui, vel alien. jur.
 & delictum non præsumitur, donec probetur.
Ameyro. ff. pro Socio. Quare cum necessum
 sit, filium nasci ex coitu licito, vel illicito,
 præsumendum est, natum esse ex licito, ac
 legitimo. Ita Gail. *lib. 2. Observ. 97. n. 19.*
 Menoch. *lib. 6. præsumpt. 54. num. 20.* ubi
 testatur, hanc sententiam esse magis rece-
 ptam.

Ad rationem oppositam expedita solutio
 est: nam, ut probavimus, in dubio, quando
 agitur de liberorum statu, præsumitur matri-
 monium. Et nunquid æquè concubitus il-
 licitus, quam matrimonialis est quid facti,
 quod præsumi non debet? ergo, cum neces-
 sum sit, filium ex alterutro progenitum esse, &
 utrobique aliquid facti præsumendum sit, me-
 lius, & juri conformius est præsumere fa-
 ctum honestum, quam inhonestum. Neque

verum est, filium actorem teneri probare legitimitatem, ceu fundamentum suae intentionis: quoniam pro eo stat juris praesumptio, quae onus probandi illegitimitatem in adversarium rejicit. *l. 12. ff. de Probat. l. 16. C. Eod. Gail. d. n. 19.*

15 Ex his efficitur, filios expositos legitimis accensendos, & consequenter Ordinum Clericalium, dignitatum, & successionum capaces esse: ex quo enim origo expositorum est incerta, & dubia, cum constet, multos legitimos exponi, praesumi debet, illorum originem fuisse potius honestam, quam turpem. Felin. in c. cum deputati 16. n. 8. de Judiciis. Menochius, quem citat, & sequitur Clariss. D.D. Christoph. Chlingensperger ad *Instit. de Ingenuis. q. 6.*

§. IV.

16 Forma legitimitatis sita est in legitima natiuitate, quae dependet ex matrimonio parentum, & naturali procreatione foetus. Idcirco qui probat inter parentes legitimum fuisse contractum matrimonium, & post illud se ex iisdem per naturalem generationem descendisse, is simul probat, se legitime natum esse per *d. l. filium. 6. ff. de his, qui sui, vel alien. jur. ibi filium cum desuimus, qui ex vero, & uxore ejus nascitur.*

§. V.

17 Effectus legitimitatis sunt praerogativae, quibus gaudent legitimi, quas inter principalis est, quod quantum ad dignitatem, gentem, & familiam patris, non matris conditionem sequantur. *l. 19. ff. de Statu hom. l. 9. ff. de Senatorib. l. 36. C. de Decurionib.* Et hinc jure feudali etiam nati ex patre nobili, matre vero ignobili, succedunt in feuda, licet concurrant cum liberis aequali dignitate natis, ut servatur in Camera Imperiali teste Schurf. *cent. 1. consil. 1. n. 17.* Et etiam nati ex matrimonio putativo admittuntur ad fideicommissa, majoratus, & primogenituras, aliisque postea ex vero

matrimonio natis praerferuntur. Clariss. D. Hermanus Hermes in *Fasciculo Juris publ. c. 18. q. 10. n. 18.* ubi refert ita in facti contingentia judicatum esse.

PARS II.

De Legitimatione per subsequens Matrimonium.

SUMMARIUM.

18. *Definitur legitimitas per subsequens matrimonium. 19. Quo jure sit introducta? 20. Uti que? 21. Quale debeat esse matrimonium, ut per id proles naturalis legitimetur? 22. 23. Quomodo legitimentur per subsequens matrimonium? 24. 25. Recensentur hujus legitimationis requisiti. 26. Eius effectus.*

§. I.

Definitur legitimitas per subsequens matrimonium, quod sit actus, quo liberi naturales per subsequens matrimonium cum eorum matre contractum efficiuntur legitimi.

§. II.

Causa efficiens legitimationis per subsequens matrimonium est vel remota, vel proxima.

Remota est jus tum Canonicum, tum Civile: cum legitimitas per subsequens matrimonium utroque jure recepta sit, & approbata. Quod si jus Canonicum a jure Civili in causa legitimationis liberorum discordet, & agatur non de valore matrimonii, sed de ratione bonorum, & successionis, & super legitimatione incidenter, ac propter aliud, tenendum est jus Civile. Panormit. in c. tanta n. 12. h. t. ubi aperte fatetur, in legitimationibus quoad hereditates & jura successionum inspicere jus Civile, & non Ecclesiasticum.

Causa efficiens proxima hujus legitimationis est matrimonium subsequens cum liberorum naturalium matre rite & legitime contractum: ea enim vis tributa est matrimonio, ut qui antea sunt geniti, post contractum inter paren-

parentes illorum matrimonium legitimi habeantur. c. 1. & 6. h. t. l. 5. 10. & 11. C. de Naturalibus liber. Novel. 74. in prin.

11 Neque refert I. matrimonium consummatum sit, an ratum tantum? sufficit quippe soluta ratum: tum quia legitimatio hæc pendet non à copula matrimoniali, sed à matrimonio: tum quia proles legitimari potest etiam per matrimonium in articulo mortis initum, de quo nulla spes est, consummatum iri. Barb. in d. c. 6. t. n. 8. P. Engel Eod. n. 9.

12 Neque refert II. siue immediatum, siue mediatum fuerit matrimonium? etenim si quis concubinam, ex qua naturales habet liberos, repudiat, & aliam in uxorem accipit, eaque mortuâ priorem concubinam ducit, nihil obstat, quò minus liberi antea ex ea nati hòc ipso fiant legitimi: quia nec leges, nec Canones plus exigunt, quàm ut cum matre matrimonium contrahatur. Panorm. in d. c. 6. n. 3. l. 1. Bachov. ad Trentl. vol. 2. disp. 16. th. 2. lit. A. ubi argumenta contraria subvertit.

13 Nec refert III. num inter pares, vel impares genere matrimonium contractum sit? nam Patris nobilitas, ut matrimonio, ita nec legitimatio impedimento est, etiamsi concubina sit plebeie conditionis, ideòque liberos, qui ex vilissima foemina, & nobilissimo viro ante contractum cum ea matrimonium procreati sunt, legitimos fieri, docent Natt. consil. 473 n. 38. Gail. lib. 2. observ. 141. n. 4. & 5. Franc. Bursat. consil. 10. n. 9. ubi asserit, ita à Rota Romana iudicatum esse.

24 Utrum verò legitimatio hæc procedat per matrimonium putativum? *biceps & anceps* est definire.

Affirmativæ patrocinatur Henric. Canis. in d. c. tanta 6. h. t. & Sanchez lib. 3. de Matr. disp. 42. n. 2. ideo: quia matrimonium putativum bonâ fide contractum æquiparatur vero matrimonio in ordine ad legitimatam prolem per c. 2. & 14. h. t. cur non etiam quoad legitimatorem?

Negativam tuetur Zoëf. h. t. n. 13. & Panorm. in d. c. tanta. n. 9. qui & rationem affert, assignando discrimen inter prolem ex matrimonio ab initio invalidè, bonâ tamen fide contracto, natam, quæ est legitima; & inter prolem natam extra matrimonium, cum cujus matre deinde primum matrimonium bonâ fide, sed invalidè à parente contractum est: quòd in priori casu parentes operam dederint rei licitæ, non verò in posteriori. Alii suggerunt aliam rationem: quia vis legitimandi concessa est matrimonio, quod propriè tale est, cum verba legum regulariter non secundum quid, sed simpliciter, & in proprio significato accipienda sint. l. non aliter. 69. ff. de Legat. 3. & quod de jure nullum est, nullum sortitur effectum. l. 4. ff. condemnatum. ff. de Re judic. atqui matrimonium putativum, ut constat, non est propriè matrimonium, sed secundum quid, estque de jure nullum. Ergo non potest habere vim, & effectum legitimatorem.

Nec quempiam turbet ratio opposita: quandoquidem nullo jure evinci potest, matrimonium putativum æquiparari vero quoad legitimatorem liberorum, aliud namque est, matrimonio putativo concessum esse, ut proles inde nata sit legitima, quod est verum; aliud, prolem extra matrimonium illegitimè procreatam per matrimonium putativum legitimari, quod nullo textu expressum invenies, ejusque ratio diversitatis à Panormitano nostro indicata est, nimirum quia in matrimonio putativo ab initio est bona fides, unde proles inde nata non solum legitimata, sed revera legitima; in copula autem præcedente non est bona fides, ac proinde nec proles inde nata legitima, & quia nullum subsequitur propriè dictum matrimonium, nec ex post facto legitimabitur. §. III.

Objeetum legitimatorem per subsequens matrimonium sunt liberi naturales. Quam-

vis autem de rigore juris Civilis illi tantum naturales legitimentur, qui ex concubina, quam quis unicam domi suae retinebat, nascuntur. *d. §. fin. Inst. de Nupt. r. t. C. de Natural. lib.* de jure Canonico tamen (quod praxis sequitur) omnes illi ad effectum legitimationis naturales dicuntur, qui ex talibus parentibus nati sunt, quos inter poterat consistere matrimonium, ita scilicet, ut nec consanguinitas, nec matrimonium cum alio contractum, nec aliud impedimentum dirimens intercesserit per *c. tanta. 6. h. t. & c. 20. ubi Gloss. de Electione.*

26 De eo alterari DD. video: an legitimatione hanc locum habeat, si proles ex incestuosa, aut adulterina copula sit concepta, sed ante natiuitatem impedimentum per dispensationem, vel mortem uxoris adulteri sublatum fuerit?

Pro parte affirmante militat textus in *l. 5. in fin. & l. 8. ff. de Statu hom.* ubi regula traditur, quod quoties de statu partus agitur, illud inspiciatur tempus, quod proli est utilius, siue illud sit conceptionis, siue natiuitatis, siue tempus intermedium. Et licet leges illae potissimum de libertate proles loquantur, idem tamen esse circa legitimationem, constat ex *l. nuper. 11. C. de Natural. lib.* ubi circa hanc ipsam materiam Imperator ita statuit: *Generaliter desinimus, ut semper in hujusmodi questionibus, in quibus de statu liberorum est dubitatio, non conceptionis, sed partus tempus inspiciatur, exceptis his tantummodo casibus, in quibus conceptionem magis approbati infantium conditionis utilitas exposcit.* Similia habentur in *Novel. 89. c. 8. §. in super.* Et hanc sententiam tenent *Sanch. lib. 8. disp. 7. n. 19. Covar. de Matr. p. 2. c. 8. §. 2. n. 2. Christoph. Blumlach. de Retract. gentil. p. 1. th. 6. n. 14.*

Ab altera vero, & parte negante stant primò textus in *d. c. tanta. 6. h. t.* qui ita habent: *§. autem vir vivente uxore suam aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mor-*

tem uxoris eandem duxerit, nihilominus fructus erit filius, ubi non distinguitur, an ante, vel post natiuitatem proles uxor sit mortua. Secundo l. Paulus 11. ff. de Statu hom. ubi dicitur, *eum qui vivente patre, & ignorans de conjunctione filia conceptus est, licet post mortem avi natus sit, iustum filium ei, ex quo conceptus est, esse non videri.* Unde, ut explicat *Gloss. ibid.* habetur, quod proles ex filia, quae sine consensu patris de jure Civili invalide nupsit, concepta maneat illegitima, quantumvis tempore natiuitatis patre jam mortuo matrimonium potuerit subsistere. Tertio: quia ut proles dicatur naturalis, vel adulterina, aut ex damnato coitu nata, non dependet quomodocumque à conditione parentum, sed à qualitate copulae inter eos habitae, quae qualitas semel conjuncta copulae semper eam denominat, quantumcunque conditio parentum mutetur; consequenter proles adulterina dicitur, quae ex adulterio nata est, tamen si ante ejus natiuitatem pater uxore sua mortua fuerit solutus. Atque hujus sententiae sunt Suarez, Layman, Pirrhing, Perez, & cum his Clarissimus D. D. Gletle in *qq. select. ex 1. p. ff. q. 7. num. 4.*

Ego putem, in praxi sequendam esse affirmativam, ut innocentium liberorum legitimitati consulatur; in theoria vero utramque probabiliter sustineri posse.

§. IV.

Forma legitimationis per subsequens matrimonium desumitur à requisitis: quae inter

Primum est, matrimonium inter parentes, ex quibus concepti, vel nati sunt liberi ante matrimonium legitime contractum: nam sola sponsalia non sufficiunt: ratio est, quia legitimationis effectus nominatim adscribitur matrimonio. *d. c. tanta. h. t. §. fin. Inst. de Nupt. l. 5. 10. & 11. C. de Natural. lib. Novel. 19. & 89. c. 11.*

Alterum requisitum est, ut si libori ejus

gatis

geratis sint, ut consentire possint, ipsi assensum suum legitimationi peragenda interponant, vel aduli facti eandem non revocent, si enim solvere jus patriæ potestatis invitis filiis non est permillum patribus, multò magis sub potestatem redigere invitum, & nolentem per quamlibet machinationem justum non est. *Novel. 89. c. 11.* Nec hoc jure Canonico mutatum est, ut solidè probat Clariss. D. D. Cletele ubi supra q. 8.

Tertio nonnulli dotalia, sive nuptialia instrumenta desiderant, eò quòd in omnibus legibus, ubi de legitimatione agitur, horum instrumentorum fiat mentio, positus sæpe duobus ablatis absolutis, qui in conditionem resolvuntur d. §. fin. *Inst. de Nupt. §. 2. Inst. de hered. qua ab intest. deser. l. 5. 6. 10. & 11. C. de Natural. lib. Nov. 12. c. 4. Novel. 18. c. fin. Novel. 19. Nov. 74. Nov. 78. c. 3. Novel. 89. c. 8.* Quibus tamen omnibus non obstantibus, hujusmodi instrumenta ad legitimationis effectum nec jure Civili, nec jure Canonico requiri docet Zoëf. *ad ff. de Concob. n. 5.* Certè moribus nostris his opus non esse testatur Welenbec. *consil. 44. n. 44.* Samuel Stryk. in *Usu modern. Pandect. ad tit. de his, qui sui, vel alien. jur. n. 9.*

§. V.

Effectus legitimationis per subsequens matrimonium est, quòd purget vitia precedentia, & legitimatis plenum jus liberorum legitimorum tribuat Gloss. & D. D. in c. tanta. h. t. Hinc sic legitimi I. in dispositione hominis, & statutorum veniunt sub nomine legitimorum, Der vollbürtigen/ und ehrlich gebornen Kinder, iisque licetæ nataliæ, Geburtsbrief dari possunt, quòd nati sint ex probis, honestisque parentibus, ac thoro legitimo. Richter p. 2. *decis. 80. n. 17. II.* Patris quantumvis illustri nobilitatem consequuntur, & arma, ac insignia paterna, seu familiæ deferre possunt, omniæque jura agnatio-

nis habent. Myler. ab Ehrenbach in *Gamol. Princip. c. 24. n. 2. III.* Parentibus, & aliis agnatis, aut cognatis unà cum liberis legitime natis ex æquo succedunt. *l. 10. & seqq. C. de Natural. lib. Novel. 12. c. fin. Novel. 74. c. 2. Nov. 89. c. 8.* & non solum in bonis allodialibus, sed etiam generali consuetudine, quæ optima legum interpret, in feudalibus. Gail. *2. observ. 140.* Mynsing. *cent. 5. observ. 42.* ubi Cameram Imperialem ita judicasse refert: in Regnis; Besold. *de Success. regia l. 1. differt. 9. n. 8.* in Electoribus; Martin. Rumælin. *ad aur. Bull. dissert. 6. concl. 12.* & in aliis dignitatibus Regalibus, Bursat. *consil. 10. n. 8. vol. 1.* atque etiam in jure primogenituræ, & majoratûs. Besold. *d. dissert. 9. n. 8. IV.* Admittuntur ad officia, & dignitates in utroque foro, tam politico, quàm Ecclesiastico, & quidem etiam ad dignitatem Episcopalem, quamvis in c. cum in cunctis. 7. de Elect. requiratur, ut eligendus sit legitime natus. Barb. in d. c. tanta. n. 24. cum communi; quidquid dubitet Fachinæus 4 *controv. c. 54.* Excipitur solum dignitas Cardinalitia, ad quam tales legitimi aspirare specialiter prohibentur in Bulla Sixti V. quæ incipit: *Postquam*, edita Anno 1590.

PARS III.

De Legitimatione per Rescriptum Principis.

SUMMARI A.

30. Definitio legitimationis per rescriptum Principis.
31. Origo. 32. 33. 34. Quibus compræat jus legitimandi per rescriptum? 35. 36. Quinam per rescriptum legitimari possint? 37. Usque 41. Requisita hujus legitimationis. 41. 42. Eiusdem Effectus.

§. I.

Definitur legitimatio per rescriptum Principis, quòd sit actus, quo Princeps liberos naturales jubet esse legitimos.

§. II.

§. II.

31 *Causa efficiens* legitimationis per rescriptum Principis alia est remota, alia proxima.

Remota est jus Civile Romanum: siquidem modus iste legitimandi à Justiniano Imperatore primò inventus est juxta *Novell. 89. c. 9.* deinde verò ab Innocentio III. Pontifice receptus, & approbatus in *c. per venerabilem. 13. h. t.*

32 *Causa efficiens proxima* hujus legitimationis est princeps; quo nomine hic venit Princeps supremus, aut alia potestas non recognoscens superiorè: quia legitimatio naturalium est ex linea præcipuorum jurium Majestatis, estque de reservatis Principis per *l. 3. ff. de Nat. lib. restit. d. Novell. 89. c. 9. & c. 13. h. t.* Alii verò inferiores legitimare non possunt, nisi ex privilegio, vel commissione. Clariss. D. Hermes in *Fascic. jur. publ. c. 11. n. 125.* In specie potestas legitimandi jure proprio competit.

33 I. S. Pontifici, qui quoad Ordines, dignitates, & beneficia Ecclesiastica legitimare potest Christianos omnes ubicunque existentes, cum in spiritualibus habeat supremam potestatem in quoscunque Christianos. Quoad temporalia, puta quoad successiones & politica munera regulariter non legitimat, nisi eos qui etiã temporali jurisdictioni Ecclesiæ sunt subjecti, aut quando Summi Principes ultrò suos illegitimos ejus potestati subdunt *d. c. 13. h. t.* aut nisi aliàs communis necessitas Ecclesiæ, & salus animarum id requirat, quo casu etiam potestatem circa temporalia exercere solet. DD. in *c. novis. 13. de Judiciis.* aut nisi prole legitimet dispensando in radice matrimonii: quippe talis legitimatio plenissima est, & respectu omnium etiam alioquin Ecclesiæ quoad temporalia non subditorum effectum habet tam in temporalibus, quam in spiritualibus. Dicitur autem tunc fieri legitimatio, vel ex radice matrimonii, quando S. Pontifex

post matrimonium invalidè contractum non tantum dispensat super impedimento matrimonii, sed insuper legitimat ipsum matrimonium, & prolem, tollendo retrò omnem defectum, & impedimentum, quasi ab initio matrimonium validum fuisset: quam potestatem S. Pontifici competere probat Barb. in *d. c. 13. n. 4. h. t.* Sanchez *l. 8. diff. 7.* ubi latè ostendit, quando S. Pontifex in radice matrimonii dispensare, & prolem legitimare censeatur. Certè nisi id sufficienter exprimat in literis dispensationis, non creditur uti hæc potestate.

II. Jus legitimandi in Imperio nostro competit Imperatori, qui id exercet vel ipse, vel per alios, etiam per Judicium Imperii Aulicum, & Comites Palatinos. Attamen isti illegitimos Nobilium legitimare non possunt, nisi specialiter eis hoc concessum fuerit, quo ipso tamen casu hæc facultas nobiles legitimandi ad Baronum, Comitum, aliarumque illustrium personarum filios legitimandos non porrigitur. Nolden *de Statu nobil. c. 16. th. 15.* Sed prout diplomata super concessis comitivis testantur, S. C. Majestas hanc potestatem sibi soli reservat, eamque expedit per Judicium suum Aulicum, cui supplicantes preces suas offerre debent, & hoc deinde S. C. Majestati referri curat, atque demum id, quod S. C. Majestas desuper decrevit, per Cancellarium Imperialem expediri facit. *Capit. Leopold. art. 44.*

Porro Electores, Principes, & cæteri Status Imperii stando in jure communi legitimandi potestatem non habent. Ast hodierna observantia sicut aliàs sæpe, ita etiam hic desecit à conamuni jure. Vid. Myler. *de Princip. & Statib. Imp. p. 2. c. 54.* Limæus *lib. 2. Juris Publ. c. 9. n. 142.* Sam. Stryck. *in usu modern. Pand. ad titulum de his, qui sui, vel alien. §. 14.*

§. III.

Objectum legitimationis per rescriptum; Prin-

Principis constituunt liberi, qui per eam in numerum legitimorum referuntur. Debent autem ii esse naturales, & subditi.

Naturales: quoniam ex damnato coitu sive incestuoso, sive adulterino, sive sacrilego nati de jure legitimari non possunt, ut colligitur ex *Novel. 74. & Novel. 89. c. ult.* Si tamen Princeps utatur plenitudine potestatis, potest etiam ex damnato concubitu natos legitimare: ex quo enim omnis differentia inter legitimos, & illegitimos est jure tantum humano introducta, poterit illud Princeps, utpote superior arrogare. Quod & usus Germaniæ comprobatur, dum passim spurii, seu ex damnata conjunctione nati legitimantur, & ipsis quoque Comitibus Palatinis hæc facultas legitimandi tribui solet ab imperatore, teste Sam. Stryk. *l. cit. §. 15.* Exigunt verò hic DD. ut in supplicatione ab impetrante exprimaturs qualitas prolis illegitimæ, an sit naturalis, an spuria? & nec hoc satis, si ita in genere dictum fuerit, esse spuriam; sed ulterius exprimendum in specie, ex quo vitio sit spuria. Covarr. *de Matr. p. 2. c. 8. §. 9. n. 1. & seqq.*

Debent etiam liberi, ut per rescriptum Principis legitimari possint, esse *subditi* legitimantis: tum ob textum expressum in *c. 13. h. t.* tum quia legitimatio est actus jurisdictionis, qui non nisi in subditum exerceri potest. *t. r. c. Si non à compet. jud.* Hinc Princeps subditum alterius nec quoad bona, quæ sunt in suo territorio, etiam patre consentiente, legitimare potest. Panorm. in *d. c. 13. n. 23.* Potest tamen legitimare proprium suum filium, ut videtur innuere Pontifex, licet sub aliquali dubio in *c. 13. & facit l. 3. C. de Natural. lib. ubi: indignum est, ut qui sacratissima urbis adere gloriatur, naturales suos non illustri ordine civitatis illuminet.* Quamvis melius fecerit Princeps, si à tali legitimazione abstineat. Gloss. in *d. cap. 13. V. tanquam Princeps.*

KÖNIG IN DECRET. LIB. IV.

§. IV.

Forma legitimationis per rescriptum Principis consistit in requisitis, quæ plura.

Primum est, ut filii per matrimonium legitimari non possint, forte quòd mulier mortua, aut cum honore duci nequeat; si enim mediante matrimonio legitimari possint, non est locus legitimatiõni per rescriptum Principis. *Novell. 74. c. 1. & Novell. 89. c. 9.* propterea, quia legitimatio per rescriptum est remedium extraordinarium, quod cessat suppetente remedio ordinario. *l. 16. ff. de Minorib.*

Secundum est, ut nulli adsint liberi legitimi. *d. Novel. 74. c. 1. & 2.* Ratio est in promptu: quia aliàs hæc legitimatio cederet in præjudicium legitimorum liberorum, quibus regulariter Principes nolunt favoribus suis præjudicare. *Regulariter*, inquam: nam absolute loquendo potest Princeps ex plenitudine potestatis illegitimum elevare ad statum legitimorum, licet extent liberi legitimi, vel concubina in uxorem duci possit; sed non intelligitur id voluisse facere, nisi supplicans in supplicatione, & Princeps in rescripto expresserit. Mynsing. *cent. 1. observat. 15.* Zoel. *ad ff. de Concub. n. 19.*

Tertium requisitum est, ut vel pater libello supplici legitimatiõnem à Principe exoret, vel filius post mortem patris productò testamento, quò, ut legitimaretur filius, pater desideravit. *Novel. 74. c. 2. §. 1. Nov. 89. c. 9. §. 1. & c. 10.* Potest tamen Princeps, & moribus hodiernis solet, absoluta potestate ad solam instantiam liberorum illos legitimare, ita tamen ut legitimatiõnis effectus solùm restringatur ad legitimatum, nec extendatur in patris, aliorumque præjudicium. Sam. Stryk *ubi supra §. 18.*

Quartum requisitum est, ut liberi consentiant: quoniam invitis beneficium legitimatiõnis non confertur. *d. Novel. 89. c. 11.* Sufficit tamen tacitus consensus, & quòd non

Y

con

contradicant, aut si ex post facto legitimatio-
nem ratificent; quamobrem etiam infans le-
gitimari potest, ut bene notat Zoëf. *h. t. n. 17.*

Scrupulo non caret: an ad valorem hujus
legitimationis requiratur consensus agnato-
rum, & cognatorum alias ab intestato succe-
dentium? Quod nego, partim quia nulla lex
hunc consensum exigit, erubescimus autem
sine lege loqui: partim quia agnati, & cognati
nondum habent jus aliquod, sed tantum spem
ad bona, eamque remotam. Ad hæc cum pa-
ter ipsæ bona, quæ ultra legitimam liberis de-
bitam habet, cuius extraneo liberè relinquere
valeat, quid prohibet, si à Principe impetret,
ut liberi naturales tanquam legitimè nati in
reliquis bonis succedant? Zoëf. *ad ff. de Con-
cub. n. 21.* Myler. *de Princip. & Statib. Im-
per. p. 2. c. 54. n. 3.*

§. V.

41 *Effectus* legitimationis per rescriptum Prin-
cipis est, quod liberos illegitimos justos faciat,
& legitimos. Pro cuius exactiore notitia.

Dico I. Si legitimatio fit à S. Pontifice in
radice matrimonii, legitimatus plenè quoad
omnia quasi ab initio legitimus habetur. Pa-
norm. *in c. 13. n. 22. h. t.* Covar. *d. c. 8 §. 8.*
n. 42. Extra hunc casum legitimatus per re-
scriptum Pontificium legitimus est in ordine
ad officia, honores, & dignitates Ecclesiasti-
cas, nisi ubi de jure, vel statuto specialiter re-
quiritur, aliquem esse legitimè natum; quo-
circa hodie juxta statuta particularia talis legi-
timatus à Canonicatibus Germaniæ repellit-
tur, & jure communi ad Episcopatum admit-
ti non potest propter text. *in c. 7. de Elect. ibi:*
de legitimo matrimonio sit natus. Similiter
non recipitur ad Prætorium Rotæ Romanæ,
ut refert Ludovic. Gomez. *in Regul. Cancell.*
de Possessore triennali. q. 2. atque hac de causa
Philippus Decius, tametsi à Romano Ponti-
fice hoc munus ei delatum esset, ab eodem
Prætorio rejectus est.

Dico II. Si legitimatio fiat à Principe sæcu-
lari legitimatus instar legitimi habilitatur ad
officia, & dignitates sæculares, nisi speciali sta-
tuto, vel consuetudine obtentum sit, ut quis ex
legitimo matrimonio prognatus sit; qua de
causa ejusmodi legitimatus nec Assessoris offi-
cio in Camera Imperiali, nec Consilarii Prin-
cipis munere defungi, aut Doctoris titulo in-
signiri potest. Mynsing. *4. observ. 31.* Blum.
Process. Cameral. tit. 7. n. 31. Præterea talis
legitimatus admittitur ad successionem legiti-
mam, sed non ita plenè, sicut legitimatus per
subsequens matrimonium: quippe in bonis
allodialibus tum demum parenti suo naturali
succedit, si justus, & legitimi liberi deficient.
Novel. 89. c. 9. & c. 11. §. 1. à feudis autem
præcipuè Regalibus majoribus, atque digni-
tatis penitus excluditur, §. *naturales 2.*
feud. 26. Myler. *in Gamol. Princip. c. 25. n. 2.*
& seq. neque ad jus primogenitura, vel majoi-
ratu admittitur. Covar. *var. resol. lib. 3. c. 7.*
n. 7. nisi in ordine ad illa speciali gratia legiti-
matus sit, quod Princeps absolutus potest ex
causa necessitatis, vel utilitatis publicæ. Cla-
riss. D.D. Hermes *in Fascic. Juris publ. x. 11.*
n. 130. Gail. *2. observ. 142. n. 15.*

PARS IV.

De Legitimatione per ob-
lationem Curia.

Postremus legitimandi modus fit *oblatione*
Curia, qua pater liberos naturales, vel de-
functo patre liberi semetipsos Curia, seu ordi-
ni Decurionum offerunt, aut si pater filias ho-
minibus curialis conditionis copulat. §. *fin.*
Inst. de Nupt. l. 3. C. de Natural. lib. Novel.
89. c. 2. At mutata hodie Reip. formâ hic
modus à Curia recessit, nec oblatio Monaste-
rii, & ingressus religionis in ejus locum (ut
quidam volunt apud Card. Tusch. *lit. L. con-
clus. 228. n. 10. & 47.*) successit. Bachov.
ad Treutl. vol. 1. disp. 2. th. 6. lit. c.